

Onderwerp

Interbestuurlijk toezicht zorgplicht afvalwater Oosterwold, reactie op concept plan van aanpak

Kern mededeling:

Vanaf 6 juli 2022 staat de gemeente Almere onder actief toezicht voor het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht van het afvalwater in Oosterwold. Hierover bent u met bijgevoegde mededeling geïnformeerd (zie #2977400). Gedeputeerde Staten zijn in het kader van het interbestuurlijk toezicht (IBT) toezichthouder op de medebewindstaken uitgevoerd door de gemeente (zie art. 124 Gemeentewet).

Sinds juli 2022 is er door de gemeente Almere hard gewerkt aan een plan van aanpak voor het alsnog invullen van de gemeentelijke zorgplicht voor het afvalwater, zoals vastgelegd in artikel 10.33 van de Wet milieubeheer, in het gebied Oosterwold. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het waterschap.

Op 9 februari 2023 is een bestuurlijk overleg geweest met de gemeente en het waterschap over het concept plan van aanpak.

Mededeling:

Hierbij informeren wij u over onze reactie in bijgaande brief aan de gemeente Almere. In de brief wordt ingegaan op een aantal zaken die in het bestuurlijk overleg aan de orde zijn geweest. Op basis hiervan kan de gemeente het plan van aanpak afronden en ter instemming aan de gemeenteraad voorleggen.

De gemeenteraad van Almere zal eerst met dit plan van aanpak moeten instemmen. Na behandeling door de gemeenteraad zal dit plan van aanpak ter instemming aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd.

De gemeente zal op basis van een marktconsultatie, die in dit voorjaar wordt uitgevoerd, een planning van het hersteltraject opstellen. Het plan van aanpak zal hierop worden aangepast en wederom ter instemming worden voorgelegd aan de gemeenteraad en tenslotte ter instemming aan Gedeputeerde Staten. Het bijgestelde plan van aanpak wordt voor 1 november 2023 verwacht.

Registratienummer

3083853

Datum

7 maart 2023

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Gaal, G. van**

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Brief concept plan van aanpak invulling zorgplicht afvalwater Oosterwold	3072759	Ja
PS Mededeling Opstarten IBT afvalwater Oosterwold	2977400	Ja

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265

Fax
(0320)-265260

E-mail
provincie@Flevoland.nl

Website
www.flevoland.nl

Het College van Burgemeester en Wethouders van de
gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE ALMERE

Verzenddatum
8 MAART 2023

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
3072759

Onderwerp

Reactie concept plan van aanpak invulling zorgplicht afvalwater
Oosterwold

Geacht college,

Op 28 januari 2023 hebben we van u het concept Plan van Aanpak IBT, invulling afvalwaterzorg stedelijk afvalwater Oosterwold deelgebied 1A, aangeduid als Concept 2 dd 27 januari 2023 (verder: concept-PvA) mogen ontvangen. Dit concept-PvA hebben we op 9 februari 2023 in een bestuurlijk overleg met uw gemeente en het waterschap besproken. In dit bestuurlijk overleg zijn de aandachtspunten, zoals verwoord in deze brief, met uw wethouder besproken.

Op 6 juli 2022 hebben wij u in het kader van het interbestuurlijk toezicht, fase 3 interventieladder, verzocht om een plan van aanpak. Dit naar aanleiding van het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht voor het afvalwater, zoals vastgelegd in artikel 10.33 van de Wet milieubeheer, in het gebied Oosterwold. In dit plan dient u aan te geven binnen welke termijn u alsnog op een deugdelijke wijze -inhoudelijk en juridisch- invulling gaat geven aan de gemeentelijke zorgplicht in dit gebied. Tevens hebben wij aandacht gevraagd voor de tijdelijke beheersmaatregelen en de betrokkenheid van Waterschap Zuiderzeeland.

In onze brief van 9 november 2022 hebben we ter verduidelijking aangegeven dat vanwege de gewenste voortgang en de complexiteit het plan van aanpak niet te gedetailleerd moet zijn. Het plan dient in te gaan op de te nemen stappen door de gemeente, de betrokkenheid van het waterschap vanwege de waterkwaliteit in het gebied en de communicatie richting de bewoners.

Op grond van het verzoek heeft u het concept-PvA opgesteld. Dit concept-PvA zal na de bestuurlijke bespreking en eventuele aanpassingen voorgelegd worden aan uw raad. Na behandeling door uw raad van het plan van aanpak zal het plan ter instemming aan ons worden voorgelegd.

Het concept-PvA heeft de nodige inzet gevraagd. De inhoudelijke koerswijziging, de aard en omvang van de problematiek, en het ontbreken van gemeentelijke grondpositie in Oosterwold zorgen voor een langdurig hersteltraject. Het concept-PvA geeft een eerste handvat hoe u het hersteltraject wilt gaan vormgeven. Wij danken u, maar ook het waterschap, dan ook voor het concept-PvA. Dit neemt niet weg dat wij de komende jaren het hersteltraject vanuit het interbestuurlijk toezicht zullen volgen en waar nodig zullen bijsturen.

Ten aanzien van het concept-PvA willen wij u het volgende meegeven.

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Wijze van invulling

In het concept-PvA wordt uitgegaan van de aanleg van vacuümriool in Oosterwold. Door de aanleg van dit rioolsysteem en de aansluiting van de bewoners hierop zal de zorgplicht ingevuld worden conform artikel 10.33 lid 1 van de Wet milieubeheer. In beginsel geeft u hiermee inhoudelijk en juridisch deugdelijk invulling aan uw zorgplicht in dit gebied.

Wel merken wij op dat een vacuümriool op deze schaal niet een gangbare methode van riolering is. Wij rekenen er op dat u goed voorbereid bent op de risico's en mogelijke beheersmaatregelen ten aanzien van de gekozen methode.

Een cruciaal punt is de aansluiting van de huishoudens op de riolering. Dit zal veelal op vrijwillige basis plaatsvinden. Om te voorkomen dat een bewoner toch blijkt niet te willen aansluiten is een verplichting tot aansluiting op de riolering gewenst. Wij verzoeken u om na te gaan hoe dit vooraf generiek te regelen is, bijvoorbeeld met een aansluitverordening, en ons in het volgende bestuurlijk overleg hierover te informeren.

Termijn van invulling

Uit het concept-PvA blijkt dat de termijn van invulling van de zorgplicht een punt van zorg is. Wij delen deze zorg. U noemt diverse aspecten die mede van invloed zijn op de termijn, zoals andere woningopgaven, het benodigde personeel en de complexiteit van het hersteltraject.

Wij willen benadrukken dat dit een hersteloperatie is die van alle betrokken partijen, waaronder de bewoners, een extra inzet vraagt. Dit betekent dat het herstel op een goede wijze en zo snel mogelijk gerealiseerd dient te worden. Een langere herstelperiode vanwege nieuwe woningopgaven achten wij, ook richting uw huidige inwoners van Oosterwold, niet gepast. Ook de zorg voor de waterkwaliteit maakt dat er geen vrijblijvendheid of mogelijkheid tot (her)prioritering is. Wij gaan er dan ook vanuit dat u zich maximaal inzet om het benodigde personeel in te zetten. De complexiteit van het traject vraagt om een goede voorbereiding, waarbij ook rekening wordt gehouden met eventuele risico's.

U geeft aan dat u op basis van een marktconsultatie een betere inschatting kunt maken van de benodigde termijn voor het hersteltraject. Bij de marktconsultatie wilt u ook ons en het waterschap betrekken. Wij zullen dit proces ambtelijk volgen en waar nodig adviseren.

Het resultaat van de marktconsultatie zal echter een bijstelling en aanvulling van het plan van aanpak moeten zijn. In deze bijstelling zult u ook de geplande einddatum voor de realisatie van het hersteltraject dienen op te nemen. Wij verwachten dat deze bijstelling ter vaststelling aan de raad en ten slotte ter instemming aan ons zal worden voorgelegd.

Tijdelijke beheersmaatregelen

De tijdelijke beheersmaatregelen die de gemeente zal nemen in Oosterwold zijn van groot belang. Op deze wijze wordt op korte termijn zo goed invulling geven aan de gemeentelijke taak. Hierdoor wordt het milieu zo min mogelijk belast, worden bestaande bewoners vergaand ontzorgd en wordt het aantal lozingen in het gebied door nieuwbouw niet groter. Uit het concept-PvA maken wij op dat het waterschap als waterkwaliteitsbeheerder de gemeente ondersteunt bij dit tijdelijk beheer. Wij waarderen deze betrokkenheid van Waterschap Zuiderzeeland en zijn van mening dat u op een goede wijze invulling geeft aan het tijdelijke beheer.

Verhouding gemeente - eigenaar

Bij de tijdelijke beheersmaatregelen wordt niet alleen het nodige verwacht van de gemeente. Ook de eigenaar zal zolang de lozing plaatsvindt op een IBA/CBA rekening moeten blijven houden met de kwetsbaarheid van dergelijke systemen. Tevens zal de eigenaar medewerking moeten verlenen aan ten eerste het tijdelijk onderhoud van de IBA/CBA door de gemeente en ten tweede aan de aansluiting van het perceel op de gemeentelijke riolering. Dit vraagt een constructieve houding van

de eigenaar, maar het proces is niet vrijblijvend. Enerzijds kan de gemeente het proces ook bij de eigenaar faciliteren, anderzijds moet bij niet-meewerkende eigenaren dwingend opgetreden worden. Immers, voorkomen moet worden dat eventuele niet-meewerkende eigenaren ten nadele van het milieu het proces vertragen en/of dat het proces onnodig complex wordt. Dit betekent dat de gemeente daar waar mogelijk, als noodmaatregel, haar bestuursrechtelijke instrumentarium in de vorm van een (tijdelijke) verordening gereed heeft. Het verdient aanbeveling om dit vooraf generiek te regelen, omdat het anders over niet-meewerkende eigenaren zal gaan in de raadsbehandeling. De derde alinea in paragraaf 3.2.3 strookt niet met deze lijn en legt een rol en verantwoordelijkheid bij het waterschap. Wij verzoeken u om deze alinea te schrappen.

Betrokkenheid Waterschap Zuiderzeeland

Wij hebben met instemming kennis genomen van de betrokkenheid van het waterschap Zuiderzeeland. In het bestuurlijk overleg kwam aan de orde dat de aanleg van de transportleiding naar de AWZI, zoals beschreven in paragraaf 4.1, nog onderwerp van gesprek is tussen gemeente en waterschap. In het volgende bestuurlijk overleg komen wij hier op terug en dan vernemen wij graag de uitkomst.

Ten aanzien van de tijdelijke voorzieningen willen wij opmerken dat de passage over de decentrale zuivering niet ter zake doet in dit verband.

Monitoring

In het concept-PvA wordt voorgesteld om ons in 2023 en 2024 iedere 3 maanden te informeren over de voortgang van het hersteltraject en over de waterkwaliteit en daarna iedere 6 maanden. Dit is op zichzelf op basis van de huidige kennis een logisch uitgangspunt. Wel merken wij op dat de mate van informatievoorziening over de voortgang en de frequentie van bestuurlijke overleggen afhankelijk zal zijn van de voortgang van het hersteltraject en de ontwikkeling van de waterkwaliteit. Tevens zal over de wijze waarop de voortgang wordt gerapporteerd in de praktijk nog moeten worden vormgegeven.

Communicatie met de bewoners

In het concept-PvA geeft u aan hoe u richting de bewoners zult communiceren. Ook geeft u aan dat de bewoners online en middels spreekuren contact kunnen leggen met de gemeente. Het is van groot belang dat u bewoners laagdrempelig en actief betreft bij het hersteltraject. In hoofdstuk 5 in het concept-PvA missen wij de manier waarop u zult communiceren bij eventuele calamiteiten.

Calamiteiten

Het stappenplan voor ingrepen bij calamiteiten in het concept-PvA is duidelijk en logisch vormgegeven. Het optreden door gemeente en/of waterschap bij nalatigheid van de eigenaar vraagt nog wel nadere toelichting en uitwerking.

Vervolgtraject

Volgens uw planning wordt het eerste plan van aanpak eind maart door de gemeenteraad behandeld. U dient dit plan vervolgens ter instemming naar ons toe te zenden.

In het volgende bestuurlijk overleg met uw gemeente en het waterschap in juni 2023 willen wij de voortgang van het traject bespreken.

In uw concept-PvA geeft u aan dat na vaststelling van het plan van aanpak, in het tweede kwartaal van 2023 de uitkomsten van de marktconsultatie beschikbaar zijn. Deze uitkomsten van de marktconsultatie moeten vervolgens verwerkt worden in een bijgesteld plan van aanpak. Wij verwachten dat dan onder meer ook een einddatum voor het hersteltraject in het plan van aanpak is opgenomen. Ook de definitieve APK IBA-lijst die u in paragraaf 3.2 van het concept-PvA noemt kan dan in het plan van aanpak worden opgenomen.

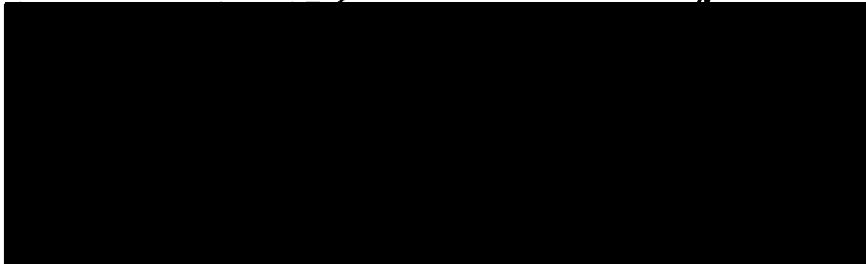
Tot slot verwachten wij in het plan van aanpak een weergave van eventuele nadere afspraken met het waterschap. Na instemming door uw raad met deze planning en de bijbehorende kosten dient u

het gewijzigde plan van aanpak ter instemming aan ons voor te leggen. Wij verwachten uw bijgestelde plan van aanpak voor 1 november 2023 te mogen ontvangen.

Een afschrift van deze brief zenden wij per e-mail naar Waterschap Zuiderzeeland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Onderwerp**PS Mededeling Opstarten IBT afvalwater Oosterwold****Mededeling:**

In de afgelopen maanden hebben diverse bewoners van Oosterwold direct en indirect -via het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat- bij de provincie aandacht gevraagd voor het dossier afvalwater in Oosterwold. Naar aanleiding van deze signalen hebben wij als Gedeputeerden Staten ook onze rol in dit dossier heroverwogen.

Het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht voor het afvalwater in Oosterwold betekent dat de gemeente Almere momenteel een door de wetgever toegekende taak niet of onvoldoende vervuld. Dit heeft tot gevolg dat de provincie in het kader van 'taakverwaarlozing' moet optreden. Op grond van de huidige stand van zaken start de provincie actief toezicht bij de gemeente Almere. Dit houdt in dat er op korte termijn een bestuurlijk overleg met de gemeente wordt gepland om afspraken te maken over de te nemen acties en termijnen. Het actieve toezicht wordt pas beëindigd indien de gemeente invulling heeft gegeven aan haar wettelijke zorgplicht.

Naast de gemeente heeft ook het waterschap met betrekking tot het afvalwater in Oosterwold wettelijke taken. Zo dient het waterschap toe te zien op de lozingen op het oppervlaktewater en zo nodig handhavend op te treden. Tegelijkertijd is het waterschap ook afhankelijk van de gemeente. Wanneer de gemeente haar zorgplicht voor het afvalwater invult hoeft het waterschap geen lozingen te handhaven. In Oosterwold zal de gemeentelijke zorgplicht op een robuuste wijze ingevuld moeten worden. Dit om te voorkomen dat nogmaals een soortgelijke situatie ontstaat.

Gedeputeerden Staten verwachten van het waterschap dat zij zorgdragen voor de waterkwaliteit in Oosterwold, en daartoe onder meer goed monitoren hoe de situatie zich ontwikkelt. Zij vragen het waterschap Zuiderzeeland om de gemeente en ook de provincie te adviseren over de verschillende oplossingsrichtingen en eventuele tijdelijke beheersmaatregelen in relatie tot de oppervlaktewater-kwaliteit.

Voor meer informatie over het opstarten van het IBT-proces wordt verwezen naar bijgevoegde brieven aan de gemeente Almere en waterschap Zuiderzeeland.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Brief interbestuurlijk toezicht afvalwater Oosterwold Gemeente Almere	2925297	Ja
Brief interbestuurlijk toezicht afvalwater Oosterwold Waterschap Zuiderzeeland	2925681	Ja

Registratienummer

2977400

Datum

5 juli 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Smelik, C.W./Hofstra, H.****Ter kennisname aan PS en
burgerleden**

Het College van Burgemeester en Wethouders van de
gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE ALMERE

Verzenddatum
6 JULI 2022

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2925297

Onderwerp

Interbestuurlijk toezicht invulling zorgplicht Afvalwater Oosterwold

Geacht college,

In de afgelopen maanden hebben diverse bewoners van Oosterwold in de gemeente Almere direct en indirect via het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bij de provincie aandacht gevraagd voor de afvalwaterzuivering. Naar aanleiding van deze signalen hebben wij onze rol in dit dossier heroverwogen. Wij hebben onvoldoende aandacht gehad voor de wettelijke zorgplicht van de gemeente Almere voor het afvalwater in Oosterwold.

Voor de verzending van deze brief hebben we op 22 juni 2022 een bestuurlijk overleg met uw wethouder gepland. Dit overleg is op uw verzoek uitgesteld en door de collegecrisis heeft dit overleg tot op heden niet kunnen plaatsvinden. Wel heeft er de afgelopen tijd enkele malen ambtelijk overleg plaatsgevonden. Gelet op de voortgang van dit dossier willen wij u middels deze brief informeren over het inzetten van interbestuurlijk toezicht.

Wij zijn met uw gemeente, de gemeente Zeewolde, het waterschap Zuiderzeeland en het Rijksvastgoedbedrijf al verschillende jaren betrokken bij de bijzondere organische ontwikkeling van Oosterwold. Deze betrokkenheid van partijen moet echter wel plaatsvinden binnen de geldende wet- en regelgeving. Deze regels dienen immers onder meer voor de bescherming van het milieu en de burgers in het gebied.

In uw raadsbrief van 21 december 2021 zet u helder uiteen dat uw gemeente ten aanzien van het afvalwater in Oosterwold een zorgplicht als bedoeld in artikel 10.33 Wet milieubeheer heeft en deze niet vervult. Dit betekent kortweg dat u dient zorg te dragen voor een openbaar vuilwaterriool, dan wel andere afzonderlijke systemen of andere passende systemen toepast in beheer van de gemeente die een eenzelfde graad van bescherming van het milieu bereiken. Deze andere systemen mogen eventueel ook door het waterschap of een daarmee belaste rechtspersoon worden beheerd. Tevens merkt u terecht op dat de wetgeving geen mogelijkheid biedt voor een ontheffing van deze zorgplicht in Oosterwold.

Naast de gemeente hebben ook het waterschap en de provincie met betrekking tot het afvalwater in Oosterwold wettelijke taken. Zo dient het waterschap toe te zien op de lozingen op het oppervlaktewater en zo nodig handhavend op te treden. De provincie heeft een toezichthoudende rol richting de gemeente en het waterschap.

Het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht in Oosterwold betekent dat u momenteel als gemeentebestuur een door de wetgever toegekende taak niet of onvoldoende vervuld. Dit heeft tot gevolg dat wij op grond van artikel 124 Gemeentewet, in het kader van taakverwaarlozing, verplicht zijn op te treden. Wij zullen dan ook invulling geven aan deze wettelijke plicht.

Voor de toepassing van het interbestuurlijk toezicht hebben wij 'Beleidskaders generieke instrumenten interbestuurlijk toezicht Flevoland' vastgesteld. Op grond van de huidige stand van zaken stellen wij vast dat wij ons in Fase 3 van de interventieladder bevinden. Dit betekent dat wij geconstateerd hebben dat er een grond bestaat voor interventie en wij opschalen naar actief toezicht. Dit houdt in dat er op korte termijn een bestuurlijk overleg met u wordt gepland om afspraken te maken over de te nemen acties en termijnen. Het actieve toezicht wordt pas beëindigd indien u invulling heeft gegeven aan uw wettelijke zorgplicht.

Tegelijkertijd heeft u met de brief aan de gemeenteraad reeds erkend dat u een zorgplicht heeft ten aanzien van Oosterwold en deze ook wilt invullen. In de brief aan de gemeenteraad geeft u aan hoe u invulling wilt geven aan de zorgplicht in de gebieden Fase 1B en Fase 2 van Oosterwold. Voor met name Fase 1A bent u niet zo duidelijk en wilt u nog het één en ander (laten) uitzoeken. Wij willen benadrukken dat u de gemeentelijke zorgplicht nu reeds dient in te vullen. Dit betekent dat u hierop door de betrokken burgers zeer waarschijnlijk, middels een onrechtmatige daad, ook juridisch aanspreekbaar bent.

Voorgaande betekent dat wij zullen aansturen op zo spoedig mogelijke deugdelijke invulling van de gemeentelijke zorgplicht in Oosterwold. Dit betekent een duurzame oplossing die recht doet aan de positie van de betrokken burgers, het waterschap en de gemeente. De invulling moet derhalve juridisch houdbaar zijn, niet ten koste gaan van de waterkwaliteit en niet te lang op zich laten wachten. Dit kan ook betekenen dat investeringen eerder afgeschreven moeten worden. Indien u binnen het wettelijk kader een alternatieve invulling van de zorgplicht wenst vorm te geven kan dat. Wel dient u de zorgplicht zo in te vullen dat deze robuust is. Wij verzoeken u om de oplossingsrichtingen af te stemmen met het waterschap. Dit om te voorkomen dat er nogmaals een soortgelijke situatie ontstaat.

Gelet op Fase 3 van de interventieladder verwachten wij van u het volgende. Allereerst op korte termijn een bestuurlijk overleg, waarin wij met u een termijn afspreken voor het aanleveren van een concreet concept plan van aanpak. In dit plan van aanpak geeft u aan op welke wijze en binnen welke termijn u invulling gaat geven aan de zorgplicht. Wij verwachten dat u deze invulling deugdelijk inhoudelijk en juridisch onderbouwt. Het is belangrijk dat het waterschap Zuiderzeeland hierbij betrokken wordt. Tevens vragen wij aandacht voor eventuele tijdelijke beheersmaatregelen die nodig zijn in afwachting van definitieve oplossing. Op basis van het concept-plan zullen wij vervolgens afspraken met u maken over de door u te nemen acties en de daaraan verbonden termijnen.

Tevens wensen wij vanaf heden tot nader order door u actief geïnformeerd te worden over de voortgang rond het afvalwater in Oosterwold. Wij wensen de komende tijd afschriften te ontvangen van eventuele correspondentie van of richting gemeenteraad, burgers en andere bestuursorganen met betrekking tot het afvalwater in Oosterwold. Ook willen wij in het licht van de gemeenteraadbrief van 21 december 2021 afschriften van reeds verstrekte of nog te verstrekken opdrachten en de uitgebrachte juridische en inhoudelijke adviezen.

Vanwege onze toezichthoudende rol in dit proces en het risico op (ogenschijnlijke) vermenging van rollen past ons terughoudendheid in het gebiedsproces en zullen wij niet langer participeren in het thema afvalwater Oosterwold.

Wij verzoeken u deze brief ook onder de aandacht van uw raad te brengen.

Ten overvloede merken wij op dat we ook het waterschap Zuiderzeeland formeel zullen aanspreken op hun rol met betrekking tot het afvalwater in Oosterwold.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

de voorzitter,

Het College van Dijkgraaf en Heemraden van
Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE LELYSTAD

Verzenddatum
6 JULI 2022

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2925681

Onderwerp

Interbestuurlijk toezicht Afvalwater Oosterwold

Geacht college,

In de afgelopen maanden hebben diverse bewoners van Oosterwold in de gemeente Almere direct en indirect via het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bij de provincie aandacht gevraagd voor de afvalwaterzuivering. Naar aanleiding van deze signalen hebben wij onze rol in dit dossier heroverwogen. Wij hebben onvoldoende aandacht gehad voor de wettelijke zorgplicht van de gemeente Almere voor het afvalwater in Oosterwold.

Wij zijn met uw waterschap, de gemeente Almere, de gemeente Zeewolde en het Rijksvastgoedbedrijf al verschillende jaren betrokken bij de bijzondere organische ontwikkeling van Oosterwold. Deze betrokkenheid van partijen moet echter wel plaatsvinden binnen de geldende wet- en regelgeving. Deze regels dienen immers onder meer voor de bescherming van het milieu en de burgers in het gebied.

Op 30 juni 2022 heeft onze gedeputeerde H. Hofstra in het kader van het interbestuurlijk toezicht een bestuurlijk gesprek gevoerd met uw dijkgraaf H. Klavers over de problematiek in Oosterwold. In dat gesprek is ook de opschorting van de handhaving in het gebied door het waterschap besproken.

In uw brief van 11 januari 2022, met kenmerk STBV-77204469-5, aan onder meer de leden van het bestuurlijk overleg Oosterwold, uit u uw zorgen over de behandeling van het afvalwater in Oosterwold. U geeft aan dat gelet op de ervaringen in deelgebied 1a en elders het waterschap van mening dat de organische ontwikkeling van het afvalwatersysteem niet passend is. Kleinschalige zuiveringen door inwoners in Oosterwold zijn volgens u niet toepasbaar/haalbaar. U stelt dat "(...) daarmee het zuiveren, net als de inzameling van huishoudelijk afval, een taak is van de overheid, met als resultaat een 'op de schaal van geheel Almere afvalwatervrije stad'." Uw Algemene Vergadering heeft met de vaststelling van de kaders aangegeven dat de afvalwaterketen voor het waterschap geen onderdeel (meer) uitmaakt van de organische ontwikkeling van Oosterwold.

Tevens geeft u aan wel mee te willen werken aan een tijdelijke, decentrale pilot van zo beperkt mogelijke omvang in deelgebied 1b van Oosterwold. Het ontwikkelen van kennis over het verduurzamen van de afvalwaterzuivering en overige zuiveringen is voor u een voorwaarde om hieraan deel te nemen. Aanvullend geeft u aan dat het waterschap, onder voorbehoud van de financiering, het beheer en onderhoud van deze decentrale zuivering op zich te willen nemen.

Op 21 december 2021 heeft het college van Burgemeester en wethouders van Almere in een brief aan de gemeenteraad helder uiteen gezet dat de gemeente ten aanzien van het afvalwater in Oosterwold een zorgplicht als bedoeld in artikel 10.33 Wet milieubeheer heeft en deze niet vervult. Dit betekent kortweg dat de gemeente dient zorg te dragen voor een openbaar vuilwaterriool, dan wel andere afzonderlijke systemen of andere passende systemen toepast in beheer van de gemeente die een eenzelfde graad van bescherming van het milieu bereiken. Deze andere systemen mogen eventueel ook door het waterschap of een daarmee belaste rechtspersoon worden beheerd. Tevens merkt het gemeentebestuur terecht op dat de wetgeving geen mogelijkheid biedt voor een ontheffing van deze zorgplicht in Oosterwold.

Naast de gemeente hebben ook het waterschap en de provincie met betrekking tot het afvalwater in Oosterwold wettelijke taken. Zo dient het waterschap toe te zien op de lozingen op het oppervlaktewater en zo nodig handhavend op te treden. De provincie heeft een toezichthoudende rol richting de gemeente en het waterschap.

Het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht in Oosterwold betekent dat het gemeentebestuur een door de wetgever toegekende taak niet of onvoldoende vervult. Dit heeft tot gevolg dat wij op grond van artikel 124 Gemeentewet, in het kader van taakverwaarlozing, verplicht zijn op te treden. Wij geven dan ook invulling aan deze wettelijke plicht en hebben de gemeente Almere verzocht om duidelijkheid te geven over de invulling van haar zorgplicht.

In uw voornoemde brief uit u uw zorgen over het afvalwater in Oosterwold en geeft u aan dat de zuivering van het afvalwater in Oosterwold een overheidstaak is. Wij onderschrijven dit standpunt van het waterschap. Dit betekent ook dat wij gelet op deze taak duidelijkheid wensen hoe de gemeente de zorgplicht zoals bedoeld in art. 10.33 Wet milieubeheer in de deelgebieden 1a, 1b en 2 gaat vormgeven. In Oosterwold zal de gemeentelijke zorgplicht op een robuuste wijze ingevuld moeten worden. Dit om te voorkomen dat nogmaals een soortgelijke situatie ontstaat.

Wij verwachten van u dat u zorgdraagt voor de waterkwaliteit in Oosterwold en dat de oplossingen en pilots voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

In dat licht constateren wij dat u met het opschorten van de handhaving in Oosterwold formeel tekortschiet. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat uw opschorting van de handhaving het gevolg is van het niet invullen van de gemeentelijke zorgplicht voor het afvalwater door de gemeente Almere.

Op grond van artikel 60, lid 2 van de Waterschapswet dienen wij op te treden indien uw dagelijks bestuur gevorderde beslissingen niet of niet naar behoren neemt. Voor de toepassing van het interbestuurlijk toezicht hebben wij 'Beleidskaders generieke instrumenten interbestuurlijk toezicht Flevoland' vastgesteld. Op grond van de huidige stand van zaken stellen wij vast dat wij ons in Fase 3 van de interventieladder bevinden. Dit betekent dat wij geconstateerd hebben dat er een grond bestaat voor interventie en wij opschalen naar actief toezicht. Dit houdt dat wij afspraken met u maken over de te nemen acties en termijnen. Het actieve toezicht wordt beëindigd indien u invulling heeft gegeven aan uw wettelijke taken.

Op zich kan het waterschap de lozingen vanuit de particuliere IBA's handhaven, maar dit zal waarschijnlijk geen gewenst resultaat opleveren. Het is namelijk ten eerste de vraag of de bestaande IBA's die worden beheerd door de inwoners wel daadwerkelijk beter kunnen zuiveren. Ten tweede kan de vraag gesteld worden of het wel terecht is dat een bewoner wordt aangesproken op een onvoldoende functionerende IBA, terwijl de gemeente een zorgplicht voor het afvalwater heeft. Kortom handhaving zal waarschijnlijk de nodige juridische procedures uitlokken, zonder dat de waterkwaliteit direct verbetert. Het voorgaande geldt natuurlijk niet voor eventuele excessen.

Wij steunen uw beslissing om gegeven de huidige situatie momenteel niet te handhaven in Oosterwold. Dit betekent dat wij in beginsel instemmen met het opschorten van de handhaving tot 1 september 2023 en zullen daarom op dit moment geen aanvullende afspraken met u maken over de te nemen acties of termijnen. Wel willen wij u verzoeken om ons op de hoogte te houden van de stand van zaken rondom de waterkwaliteit van Oosterwold.

Wij streven naar een zo spoedig mogelijke invulling van de gemeentelijke zorgplicht voor het vrijkomende afvalwater door de gemeente Almere. De daadwerkelijke realisatie zal echter nog de nodige tijd vragen. In de tussentijd zal de gemeente tijdelijke maatregelen moeten nemen. Hierop zullen wij ook toezien. Wij verzoeken u om de gemeente Almere en ons te adviseren bij de invulling van de zorgplicht en tijdelijke maatregelen. Dit met als doel om zo spoedig mogelijk de gemeentelijke zorgplicht in te vullen, met zo min mogelijk overlast voor de bewoners én het watersysteem.

Het waterschap heeft onder meer als taak zorg te dragen voor een goede oppervlaktewaterkwaliteit in Oosterwold. Wij vinden het van belang dat u als waterschap deze taak zo spoedig mogelijk op een goede wijze kunt uitvoeren in Oosterwold. In volgende gesprekken zal het met name gaan over monitoringsresultaten van de waterkwaliteit en over de wijze waarop het waterschap, vanuit zijn rol, kan bijdragen aan de oplossingsrichting.

Wij verzoeken u deze brief ook onder de aandacht van uw Algemene Vergadering te brengen.

Vanwege onze toezichthoudende rol in dit proces en het risico op (ogenschijnlijke) vermenging van rollen past ons terughoudendheid in het gebiedsproces en zullen wij niet langer participeren in het thema afvalwater Oosterwold.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter

